

Mezinárodní příslušnost podle
nařízení Rady (ES) č. 1346/2000,
o úpadkovém řízení

Jana Turoňová

- Základním ustanovením je čl. 3 nařízení
- Obsahuje pravidla pro určení toho členského státu, jehož soudy věc projednají
- Tzn. obsahuje pravidla pro určení mezinárodní příslušnosti

- Čl. 3 nařízení určuje pouze mezinárodní příslušnost
- Místní příslušnost konkrétního vnitrostátního soudu určují vnitrostátní právní řády (v ČR je to OSŘ)
- http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/cc_information_cs.htm

Druhy řízení podle nařízení

- **Hlavní řízení** – čl. 3 odst. 1
 - universální účinek
- **Teritoriálně omezená řízení** – čl. 3 odst. 2
 - účinek omezen na území státu, který toto řízení zahájil
 - Druhy:
 1. vedlejší řízení – čl. 3 odst. 3
 2. nezávislé řízení – čl. 3 odst. 4
- Princip modifikované univerzality

HLAVNÍ ŘÍZENÍ

- Na základě kritéria „*lex fori concursus*“ se právní řád státu, ve kterém je hlavní řízení zahájeno, stává právem rozhodným pro řešení celé věci. (výjimky čl. 8 – 15)
- Zahájení hlavního řízení v jednom státě automaticky a okamžitě uznávají ostatní členské státy EU.
- Hlavní řízení lze zahájit v tom členském státě, ve kterém má dlužník ***centrum hlavních zájmů*** (centre of main interests, COMI) – čl. 3 odst. 1

Interpretační zdroje

- Virgos – Schmitova zpráva
- Judikatura (ESD, vnitrostátních soudů)
- Definice obsažená v bodu 13 preambule:
„Místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, by mělo odpovídat místu, ze kterého dlužník obvykle své zájmy spravuje, a je proto zjistitelné třetími osobami.“

Zájmy

- Musí být hlavní a majetkové
- Jako takové musí být vnímány třetími osobami (zejm. věřiteli)
- Tato kritéria musí být posuzována a zjištěna objektivně
- *Hlavní majetkové zájmy dlužníka*

Hlavní majetkové zájmy - FO

- Podnikatelé (úpadek vznikl z podnikání)
 - *místo ze kterého řídí své podnikatelské aktivity*
- Nepodnikatelé
 - *místo, kde se obvykle zdržují (podpůrně možno použít pojem „bydliště“ ve smyslu nařízení Brusel I.)*

Hlavní majetkové zájmy - PO

- Vyvratitelná domněnka v čl. 3 odst. 1 (věta druhá)

„V případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje sídlo“

- Mohou nastat dvě situace:
 - **Hlavní majetkové zájmy jsou v místě statutárního sídla**
(platí domněnka)
 - **Hlavní majetkové zájmy jsou v jiném místě, než-li je statutární sídlo**
(domněnku lze vyvrátit)

Hlavní majetkové zájmy jsou v jiném místě, než-li je statutární sídlo

- Častý jev, zejm. v EU (svoboda pohybu)
- Problém s jevem forum shopping
- Skutečný stav musí především zkoumat *ex officio* soud
- Pokud jedna strana sama navrhne vyvrácení domněnky, nese důkazní břemeno

Hlavní majetkové zájmy jsou v jiném místě, než-li je statutární sídlo

- Varianty:
- Statutární sídlo je v EU – hlavní majetkové zájmy jsou v EU
- Statutární sídlo je v EU – hlavní majetkové **zájmy nejsou** v EU
- Statutární **sídlo není** v EU – hlavní majetkové zájmy jsou v EU (např. Rozhodnutí High Court of Justice Chancery Division Companies Court (England) ze dne 07.02.2003)

Hlavní majetkové zájmy - koncerny

- V nařízení není tato situace upravena
- To je někdy považováno za zásadní nedostatek čl. 3

- Řeší se zde následující **problémy**
- zda-li se centrum hlavních majetkových zájmů má posuzovat u každé společnosti, která je součástí koncernu, zvlášt' – a nebo ne.
- zda-li je možné považovat za dostatečný důvod pro vyvrácení domněnky dle čl. 3 odst. 1, že společnost hospodářsky podléhá své mateřské společnosti (a z toho důvodu je tedy místem jejích hlavních majetkových zájmů místo mateřské společnosti)

ISA Daisytek

- Rozhodnutí vrchního soudu v Leedsu, z roku 2003
- Koncern *ISA Daisytek*:
- Mateřská společnost, statutární sídlo v Anglii, v Bradfordu
- Dceřiné společnosti, statutární sídla v Německu a ve Francii
- Použit „test řídicích funkcí“

Eurofood

- Rozhodnutí ESD, z roku 2006
- Koncern skupiny Parlamat:
- Mateřská společnost Parlamat SpA,
založená podle italského práva, statutární
sídlo v Itálii
- Dceřiná společnost Eurofood Ltd.,
založená podle irského práva, statutární
sídlo v Irsku

- Z rozhodnutí ESD:

„....Vykonává-li dceřiná společnost svou činnost na území státu, kde se nachází její statutární sídlo, pouhá skutečnost, že mateřská společnost se sídlem v jiném členském státě může kontrolovat nebo kontroluje její rozhodnutí v hospodářské oblasti, nestačí k vyvrácení domněnky v čl. 3 odst. 1“

závěr ke koncernům

- Každá společnost v rámci koncernu se při určování centra hlavních majetkových zájmů posuzuje zvlášť, tedy samostatně.
- Toto samostatné posuzování je navíc zcela nezávislé na její účasti v koncernu a to v tom ohledu, že samotný fakt, že společnost je součástí koncernu, není dostatečným důvodem k vyvrácení domněnky v čl. 3/1 Nařízení.

TERITORIÁLNĚ OMEZENÁ ŘÍZENÍ

- Souhrnně upravena v čl. 3 odst. 2
- umožňují zahájit dílčí insolvenční řízení na území jiného státu, nežli je stát ve kterém má dlužník centrum svých majetkových zájmů
- účinky tohoto řízení jsou však omezeny pouze na území daného státu
- tato řízení je možné zahájit pouze v tom státě, ve kterém má dlužník **provozovnu**

Typy teritoriálně omezených řízení

- Vedlejší řízení podle čl. 3 odst. 3
- Nezávislé řízení podle čl. 3 odst. 4

Vedlejší řízení (čl. 3 odst. 3)

- může být zahájeno pouze tehdy, bylo-li v jiném státě zahájeno hlavní insolvenční řízení.
- podmínkou pro jeho zahájení však nemusí být úpadek ve státě, kde se zahajuje
- může být zahájeno na návrh hlavního insolvenčního správce, nebo kterékoliv osoby, která by byla aktivně legitimovaná podle daného vnitrostátního práva
- lze jmenovat tuzemského insolvenčního správce
- existují pravidla vzájemné koordinace s hlavním řízením obsažená v čl. 31 až 35
- musí mít vždy likvidační povahu

Nezávislé řízení (čl. 3 odst. 4)

- může být zahájeno i v době, kdy ještě nebylo zahájeno řízení hlavní
- k takovému zahájení však může dojít pouze za splnění podmínek uvedených v čl.3 odst. 4
- nemusí mít likvidační povahu, je možné zahájit i nezávislé řízení záchranného typu
- pravidla pro koordinaci obsažená v čl. 31 až čl. 35 se použijí pouze v té míře, jak to dovoluje stav ve kterém se nezávislé řízení nachází
- z toho plyne relativně autonomní povaha tohoto typu řízení

Provozovna

- nemá vlastní právní subjektivitu
- je definována v čl. 2 písm. h) jako :
„jakékoliv provozní místo, ve kterém dlužník vyvíjí nikoliv přechodnou hospodářskou činnost za použití lidských a materiálních zdrojů“
- prakticky se může jednat např. o obchod, továrnu, kancelář, výrobu